

Antibiotikarapport 2021 – Strama Västernorrland

Fortsatt låg antibiotikaförskrivning i Sverige och Västernorrland

Under hela 2021 minskade i Sverige den totala antibiotikaförsäljningen på recept med 3 % jämfört med 2020, från 237 till 230 recept/1000 invånare och år. Den pågående pandemin har framför allt påverkat försäljningen av luftvägsantibiotika, som minskade rejält under 2020. Under hösten 2021 började luftvägsantibiotika på recept åter öka från en låg nivå.

Den totala försäljningen av luftvägsantibiotika på riks nivå ökade med 39,5 % under fjärde kvartalet 2021 jämfört med motsvarande period föregående år. Sett över den senaste 12-månadersperioden, dvs. januari-december 2021, har försäljningen av luftvägsantibiotika minskat med 4,9 % jämfört med samma period 2020. Försäljningen av samtliga grupper av luftvägsantibiotika, utom cefalosporiner och amoxicillin med enzymhämmare, minskade under perioden.

Att antibiotikaförsäljningen gått upp något sedan andra kvartalet förra året jämfört med 2020 är väntat. Förklaringar kan vara en större rörlighet och ökad kontaktintensitet i samhället och därmed mer spridning av flera typer av smittor, men även förändrade beteenden avseende hur och när svenskarna sökt sig till läkare med symtom på infektion.

Sverige har fortfarande en låg användning av antibiotika i förhållande till de flesta andra länder. Dock bidrar all antibiotikaanvändning till resistensutveckling och det är därför viktigt att antibiotika bara används när det verkligen behövs och gör nytta.

Antibiotikaresistens är enligt WHO ett av vår tids största hot mot den global hälsan.

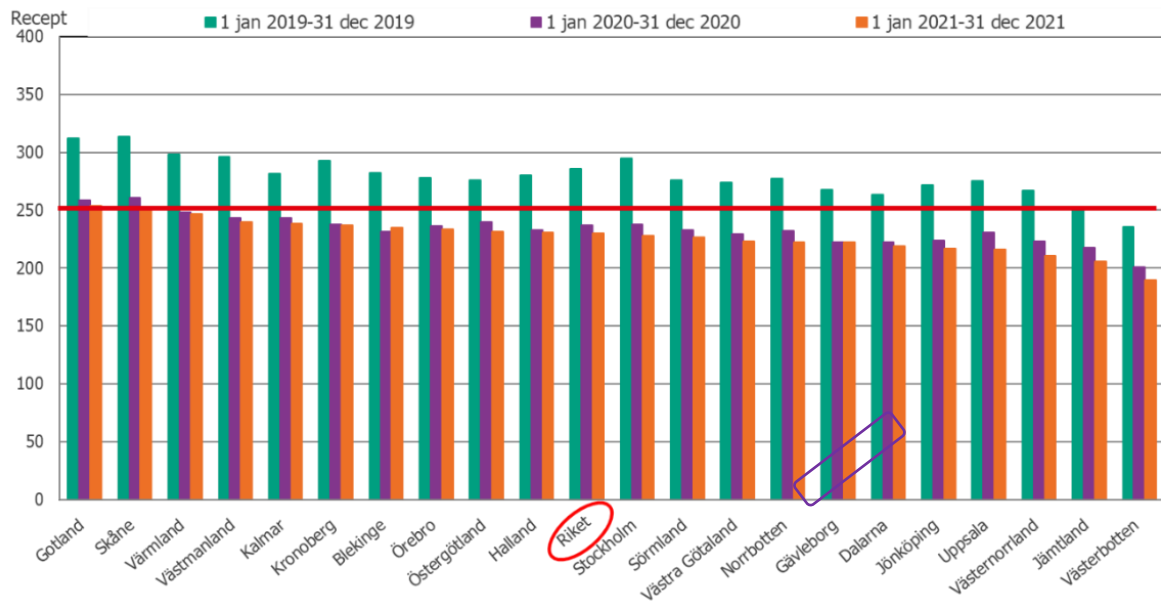
Öppenvård

Under 2021 minskade uthämtade antibiotikarecept inom Region Västernorrland med 6 procent jämfört med 2020 och det är endast Västerbotten och Jämtland som har en lägre antibiotikaförskrivning i förhållande till invånarantal.

Antibiotika (J01 exkl. metenamin) försålt på recept, per region, alla åldrar. Recept/1 000 invånare och 12-månadersperiod

Antibiotika (J01 exkl. metenamin) försålt på recept, per region, alla åldrar
Recept/1000 invånare och 12-månadersperiod

Källa: *Insikt, eHälsomyndigheten*

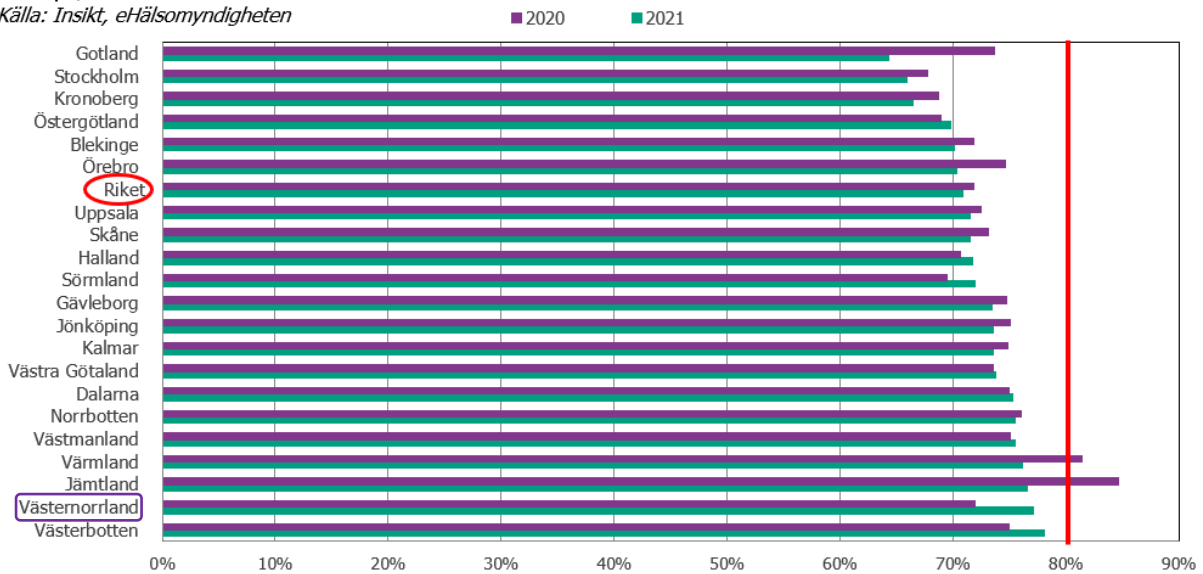
Den röda linjen i grafen indikerar Stramas nationella mål inom öppenvård på 250 recept per 1000 invånare och år. Strama (Samverkan mot antibiotikaresistens) är ett nätverk som bedriver arbete mot antibiotikaresistens på både lokal och nationell nivå. Västernorrland har med 210 recept per 1000 invånare och år den tredje lägsta antibiotikaförsäljningen på recept i landet.

Penicillin till barn

Andelen pcV av antibiotika som ofta används mot luftvägsinfektioner i åldersgruppen 0–6 år minskade nationellt med knappt 1% mellan 2020 och 2021. Västernorrland ökade sin andel från 72% till 77% under denna tidsperiod. Stramas nationella kvalitetsmål är minst 80%. Ingen region uppfyllde detta mål under 2021 och det nationella genomsnittet låg på 71%. Endast en region, Västerbotten, har en högre andel pcV till barn än Västernorrland.

Andel PcV av antibiotika som ofta används mot luftvägsinfektioner,
barn 0-6 år, riket och per region, försålt på recept
Recept/1000 invånare och år

Källa: *Insikt, eHälsomyndigheten*

Fluorokinoloner

Strama Västernorrland har som ett av sina viktigaste mål att stävja överförskrivning av fluorokinoloner. Västernorrland har under många år varit en av de regioner som har högst andel fluorokinoloner (främst ciprofloxacin) av antibiotika som ofta förskrivs vid urinvägsinfektion. Bara två av Sveriges regioner låg högre i andelen fluorokinoloner försålt på recept under 2021. Genomsnittet i landet ligger på 10,9% och Stramas nationella kvalitetsmål är maximalt 10%. I Västernorrland har andelen fluorokinoloner av antibiotika som ofta förskrivs vid urinvägsinfektion dock minskat från 13,7% till 13,3% mellan 2020 och 2021.

Andel ciprofloxacin av antibiotika som ofta används mot urinvägsinfektion, kvinnor 18-79 år, per region och riket, försålt på recept
Recept/1000 invånare och år

Källa: *Insikt, eHälsomyndigheten*

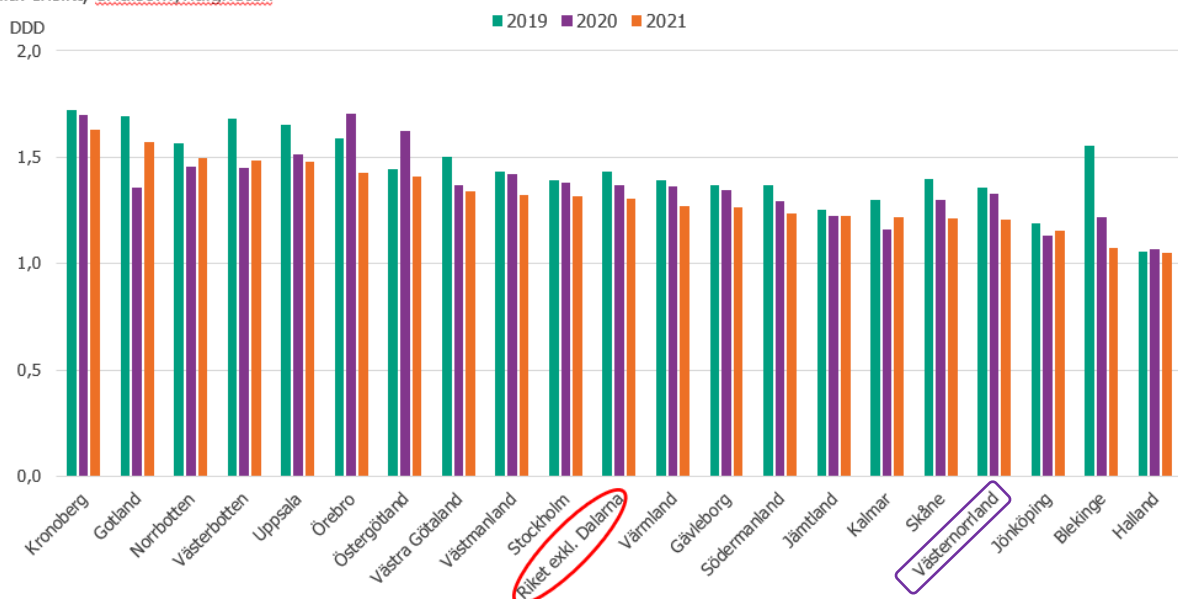
Sjukhusvård

Omställningen i samband med pandemin har också påverkat sjukhusens antibiotikainköp. Användningen av antibiotika på sjukhus, mätt som försäljning på slutenvårdsrekvisition, dvs. hur mycket antibiotika sjukhusen köper in, minskade med 9% i Västernorrland under 2021 jämfört med 2020. Sett på riksnivå låg minskningen på 5% för 2021 jämfört med 2020. Endast tre regioner har lägre försäljning på slutenvårdsrekvisition än Västernorrland, mätt som DDD/ 1000 invånare och dag.

Antibiotika (J01 exkl. metenamin) på slutenvårdsrekvisition¹ i Sverige och per län, DDD/1000 invånare och dag.

12-månadersperioder

Källa: Insikt, eHälsomyndigheten

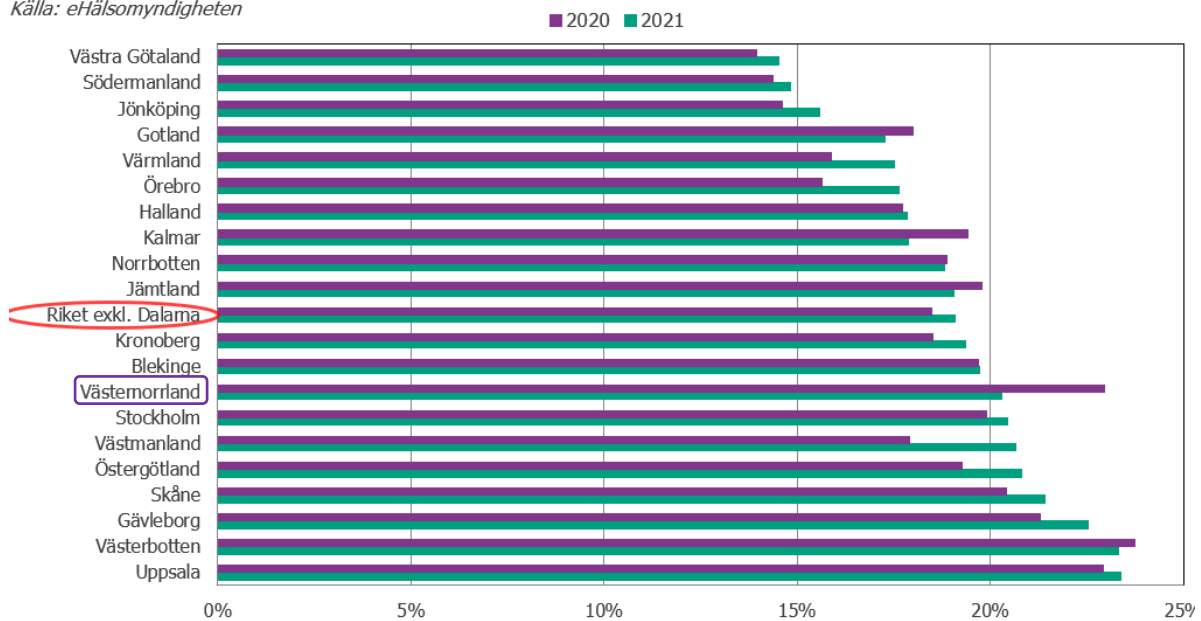

Cefalosporiner och fluorokinoloner

Andelen cefalosporiner och fluorokinoloner av den totala antibiotikaförsäljningen på slutenvårdsrekvisition ökade marginellt med 0,6 procentenheter på riksnivå mellan 2020 och 2021 och ligger nu på 19,1 %. Västernorrland har länge legat bland de regioner med allra högst andel cefalosporiner och fluorokinoloner av rekvirerade antibiotika. Andelen av dessa bredspektrumantibiotika, som driver resistensutveckling, minskade dock tydligt i vår region från 23% till 20,3% mellan 2020 och 2021. Västra Götaland har lägst andel och ligger på 14,5% 2021.

Andel cefalosporiner och fluorokinoloner av J01 exkl. metenamin mätt i DDD i slutenvård*, riket och per region, per år

Källa: eHälsomyndigheten

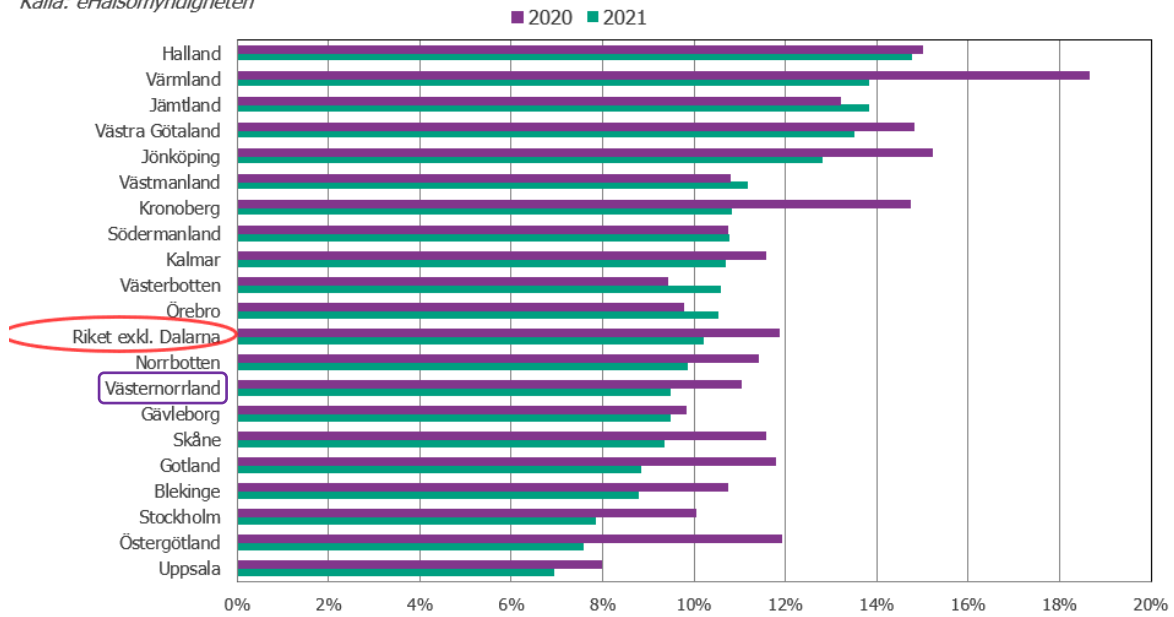

Smalspektrumantibiotika

Västernorrland minskade sin andel pcV och pcG av rekvirerade antibiotika mellan 2020 och 2021, från 11% till 9,5% och ligger under rikssnittet i denna parameter. Detta är tyvärr tvärt emot Strama Västernorrlands uppsatta mål.

Andel PcV och PcG av J01 exkl. metenamin mätt i DDD/ 1000 invånare och dag*, slutenvård**, riket och per län, per år

Källa: eHälsomyndigheten

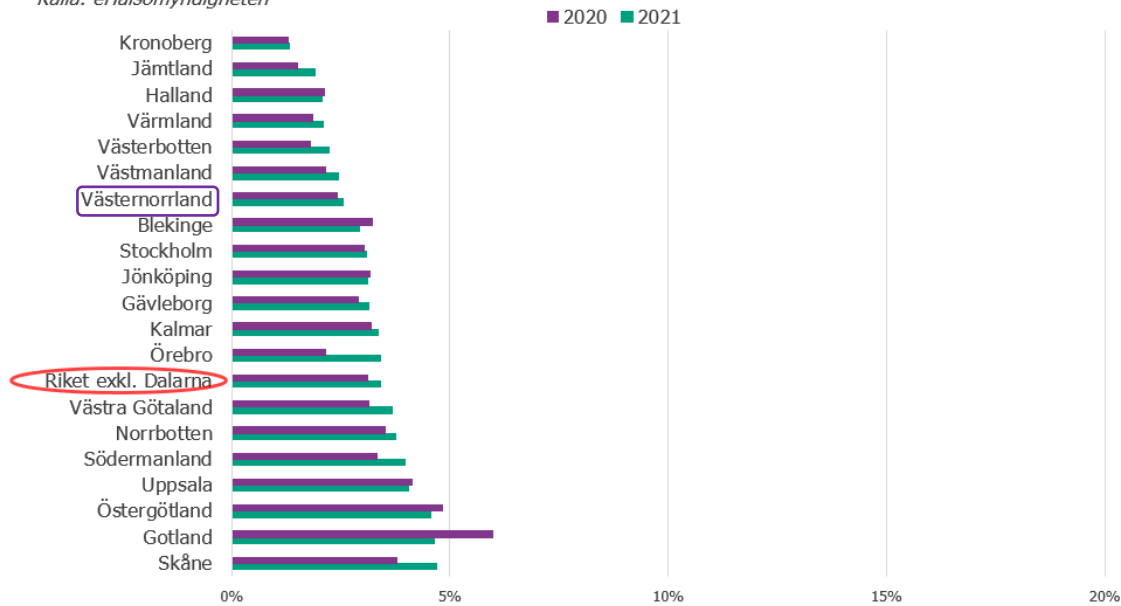

Karbapenemer

Andelen karbapenemer av den totala antibiotikaförsäljningen till slutenvården ökade något under 2021 jämfört med 2020 på nationell nivå, liksom i Västernorrland. Västernorrland ligger fortfarande under rikssnittet avseende andel karbapenemer.

Andel karbapenemer av J01 exkl. metenamin mätt i DDD i slutenvård*, riket och per län (12-månaders period)

Källa: eHälsomyndigheten

Sammanfattning

Både försäljningen av antibiotika på recept och genom slutenvårdsrekvisition minskade såväl på nationell nivå som i Region Västernorrland under 2021 jämfört med året innan. Det är positivt att andelen bredspektrumantibiotika, köpt på rekvisition för förbrukning främst inom slutenvården, minskade något i RVN. Andelen fluorokinoloner av antibiotika som ofta används mot urinvägsinfektion minskade något, även om vi fortfarande ligger högt jämfört med andra regioner. Rekvisitionen av smalspektrumantibiotika har utvecklats i ogynnsam riktning i RVN såväl som på nationell nivå. Pandemins påverkan på både slutenvård och öppenvård försvårar tolkningen av antibiotikastatistiken för åren 2020–2021.